

A young child with long, wavy brown hair is shown in profile, looking out of a window. The child's hand is resting on the windowsill. The background is a bright, slightly blurred window with vertical panes. The child is wearing a patterned top with a white collar.

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Handreiking omgang met kinderen bij de aanpak van woonoverlast

Hoe weeg je de belangen af van deze
kwetsbare groep?

Versie 1.0

Katja Steverink, CCV, Michel Vols, RUG

Voorwoord

In Nederland kennen we heel veel verschillende soorten woonoverlast en uiteenlopende overlastveroorzakers. In de praktijk zien we dat kinderen vaak een rol spelen in casuïstiek. Ook zien we dat de rechten van het kind een steeds belangrijkere rol gaan spelen in de rechtspraak.

De rol van kinderen bij woonoverlast kan verschillend zijn. De kinderen kunnen zelf slachtoffer zijn van overlast die door de burens wordt veroorzaakt. Ook kan een kind zelf geen overlast veroorzaken, maar wel wonen in een huishouden dat overlast veroorzaakt. Het kind ondervindt dan allerlei gevolgen van de overlast zelf, maar wellicht ook van de acties die tegen de woonoverlast genomen worden. Wat doe je als professional als een kind (indirect) wordt geraakt door de inzet van een gedragsaanwijzing, een huisverbod, een sluiting of een ontruiming?

In sommige situaties veroorzaken kinderen zelf overlast. Kinderen, zeker als ze wat ouder zijn, kunnen een heel huishouden of buurt ontregelen en de woning “overnemen”. Wat dan te doen als professional werkzaam bij de gemeente, verhuurder, hulpverlening of politie?

Deze handreiking wil professionals die werkzaam zijn binnen de aanpak van woonoverlast inzicht geven in hoe om te gaan met kinderen in dit soort zaken. Ook wordt stil gestaan bij de belangen en rechten van het kind. Deze worden in Nederland goed beschermd in onder meer het Kinderrechtenverdrag. Professionals zullen bij hun aanpak rekening moeten houden met dit verdrag en het feit dat niet alle interventies geschikt zijn als er kinderen bij de zaak betrokken zijn. Dan is een andere, op-maat-gemaakte, aanpak noodzakelijk.

Deze handreiking is tot stand gekomen na onderzoek en een bijeenkomst van het ‘overlastlab’ dat het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) op 16 april 2024 organiseerde. Tijdens dit lab zijn diverse aanpakken besproken en goede en minder goede ervaringen verzameld.

Veel dank aan de medewerkers van de gemeenten Almere, Amsterdam, Arnhem, Apeldoorn, Beverwijk, Breda, Den Bosch, Deventer, Den Haag, Gouda, Nissewaard, Rotterdam, Utrecht en Vught voor hun bijdrage aan deze publicatie. Dat geldt ook voor de medewerkers van woningcorporaties, een medewerker van de jeugdbescherming en bureau Woontalent.

Katja Steverink
Adviseur woonoverlast

Dit document kwam tot stand in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en in samenwerking met prof. Michel Vols van de Rijksuniversiteit Groningen.

© 2025. Alle rechten voorbehouden.

Ondanks alle aan de samenstelling van deze uitgave bestede zorg, kan het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Kinderen betrokken bij woonoverlast	5
2.1	Kind ervaart overlast van de burens	5
2.2	Kind heeft ouder(s) die overlast veroorzaken	5
2.3	Kind speelt een rol bij overlast die ouder(s) veroorzaken	5
2.4	Kind veroorzaakt primair zelf de overlast	6
2.5	Kind met zorgproblematiek waardoor overlast ontstaat	6
2.6	Kind woont in een vervuilde woning	6
3	Aanpak van woonoverlast in zaken met kinderen	7
3.1	Proces	7
3.2	Relatie ouders-kind	8
3.3	Verplichting tot (juridisch) optreden?	9
3.4	Hulpverlening	9
3.5	Gedragaanwijzingen in het huurrecht	10
3.6	Gedragaanwijzingen Wet aanpak woonoverlast	11
3.7	Sluiting van een woning	11
3.8	Ontruiming van een woning	11
4	Kinderrechten en woonoverlast	13
4.1	Relevante rechten	13
4.2	Stappenplan voor het beste besluit voor het kind	14
4.3	Kinderrechten en gedragaanwijzingen/tijdelijk huisverbod	14
4.4	Kinderrechten en sluiting/ontruiming	14
4.5	Belangen van buurtkinderen die overlast ondervinden	15

1 Inleiding

Deze handreiking wil professionals die werkzaam zijn binnen de aanpak van woonoverlast inzicht geven hoe om te gaan met kinderen in dit soort zaken. Uit de praktijk hoort het CCV vaak dat kinderen een rol spelen in casussen. Die rol kan verschillend zijn. De kinderen kunnen zelf slachtoffer zijn van overlast die door de burens wordt veroorzaakt. Ook kan een kind zelf geen overlast veroorzaken, maar wel wonen in een huishouden dat overlast veroorzaakt. Het kind ondervindt dan allerlei gevolgen van de overlast zelf, maar wellicht ook van de acties die tegen de woonoverlast genomen worden. Wat doe je als professional als een kind (indirect) wordt geraakt door de inzet van een gedragsaanwijzing, een huisverbod, een sluiting of een ontruiming?

Natuurlijk kunnen kinderen zelf ook overlast veroorzaken. Soms is die overlast niet ernstig, maar in andere gevallen wel. Kinderen, zeker als ze wat ouder zijn, kunnen een heel huishouden of buurt ontregelen en de woning “overnemen”. Wat dan te doen als professionals werkzaam bij de gemeente, verhuurder, hulpverlening of politie?

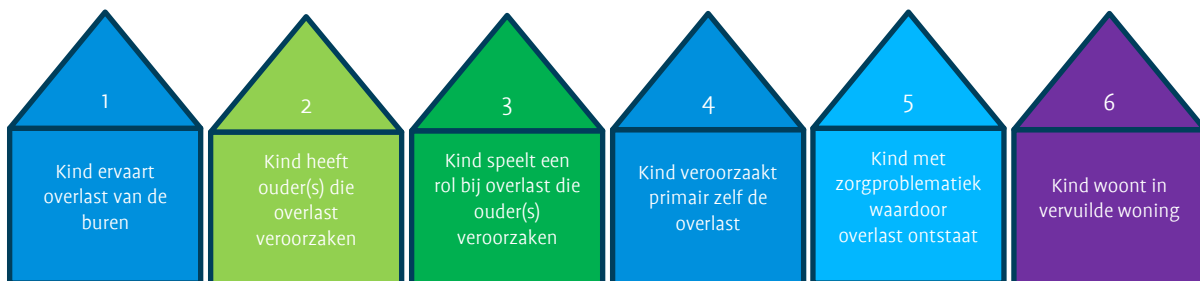
De standaardaanpak van woonoverlast (voor zover die bestaat) is niet een op een toepasbaar in de zaken waar kinderen betrokken zijn. De belangen van kinderen en hun rechten worden goed beschermd in onder meer het Kinderrechtenverdrag. Dat verdrag moeten professionals in acht nemen bij de aanpak. Daarnaast zijn niet alle interventies geschikt als kinderen betrokken zijn in de zaak. Een andere, op-maat-gemaakte aanpak is noodzakelijk.

Deze handreiking geeft overzicht en tips en tricks aan professionals. Hij is tot stand gekomen na onderzoek van het CCV en een sessie (een “overlastlab”) met diverse professionals uit de praktijk. Zo zijn ervaringen uit die praktijk opgehaald en goede en minder goede ervaringen verzameld. In deze handreiking wordt vaak gesproken over de “ouders” van een kind. Dat is voor de leesbaarheid zo gedaan. We bedoelen daar ook andere verzorgers of meerderjarige medebewoners (zoals oudere broers en zussen) mee.

De handreiking is als volgt opgebouwd. Eerst wordt een overzicht gegeven van situaties waarbij kinderen betrokken zijn bij woonoverlast. Daarna komen voorbeelden aan bod waarbij tegen woonoverlast is opgetreden. Er worden verschillende instrumenten besproken, zowel niet-juridische als juridische. Ten slotte wordt de rol van kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag besproken. Daarbij komen concrete suggesties aan bod hoe die rechten bij de aanpak van woonoverlast te betrekken.

2 Kinderen betrokken bij woonoverlast

Kinderen kunnen op verschillende manieren betrokken zijn bij woonoverlast. Het gaat altijd om een kwetsbare groep, maar de rol die zij spelen is steeds anders. Soms zijn zij evident alleen slachtoffer van het gedrag van anderen, maar soms hebben zij ook een actievere rol. Kinderen kunnen zelf overlast veroorzaken, bewust of onbewust. Welke rol zij spelen verschilt per casus, maar de impact van de overlast en de aanpak daarvan kan heel groot zijn. Denk aan bijvoorbeeld de impact of het veilig voelen in de eigen woning, of verminderde schoolprestaties door ervaren stress. Overlast ondervinden is slecht voor de gezondheid van mensen, en dat geldt ook voor kinderen. Dit hoofdstuk schetst een aantal situaties waarbinnen kinderen betrokken kunnen zijn bij woonoverlast. Natuurlijk kunnen de situaties in realiteit net weer wat anders zijn, of situaties in elkaar overlopen. Niks is zwart-wit.



2.1 Kind ervaart overlast van de burens

Kinderen kunnen overlast ervaren van de burens. Dat kan grote gevolgen hebben, waar zelfs soms hulpverlening voor nodig is. Denk aan niet kunnen slapen, bang zijn, niet naar buiten durven, niet fijn voelen in de eigen woning. In sommige gevallen moeten huishoudens zelfs gedwongen verhuizen omdat de situatie niet meer houdbaar is.

2.2 Kind heeft ouder(s) die overlast veroorzaken

Er zijn situaties denkbaar waarbij de kinderen wonen in een huishouden dat overlast veroorzaakt en waarbij zij zelf geen overlast veroorzaken. Het zijn de ouders die de overlast veroorzaken. De ouders kunnen bijvoorbeeld geluidsoverlast veroorzaken of betrokken zijn bij hennepcultuur of drugshandel. De kinderen kunnen natuurlijk zelf nadeel ondervinden van die overlast, maar ook nadeel van de interventies tegen de overlast. Denk aan interventies als een gedragsaanwijzing, een tijdelijk huisverbod, een woningsluiting of ontruiming van de woning.

2.3 Kind speelt een rol bij overlast die ouder(s) veroorzaken

Soms kunnen kinderen ook zelf een rol spelen bij de overlast die de ouders veroorzaken. Het gaat in dit soort gevallen steeds om jeugdigen die samen met hun ouders overlast veroorzaken. Dat kan soms tamelijk onbewust zijn, omdat zij meedoen met het gedrag van de ouders. Denk bijvoorbeeld aan het uitschelden van de burens en buurkinderen, pestgedrag of schreeuwen. Soms is het enkel nadoen, maar er zijn ook gevallen waarbij de kinderen worden aangezet of opgehitst door de ouders tot dit onplezierige gedrag.

De versterkende overlastgevende rol van de kinderen kan ook groter en bewuster zijn. Kinderen nemen soms zeer actief deel aan de overlastgevende activiteiten. Zo veroorzaken zij samen met de ouders expres geluidsoverlast, vallen zij burens lastig of verstoren zij de openbare orde op straat vanwege typische jeugdoverlast.

Deze groep kinderen kan ook te maken krijgen met interventies tegen de overlast die grote gevolgen hebben.

2.4 Kind veroorzaakt primair zelf de overlast

Kinderen kunnen ook zelf de belangrijkste overlastveroorzaker zijn. Soms gaat het om overlast die hoort bij het kind-zijn. Denk aan overlast van spelende kinderen of lawaai vanwege incidenteel gehuil of gestamp op de trap. Deze overlast kan echter zodanige vormen aannemen dat het voor de burens ondragelijk wordt. Professionals zitten dan vaak met de handen in het haar, want het is lastig om dit soort overlast aan te pakken, zeker als kinderen heel jong zijn.

Wat oudere kinderen kunnen soms bewust ernstige overlast veroorzaken in en om de woning. Het gaat dan vaak om adolescenten. Zij kunnen heel luidruchtig of intimiderend richting buurbewoners (en soms ook ouders) zijn, of zeer overlastgevend bezoek ontvangen. Soms is er ook sprake van drugsproblematiek. Deze kinderen kunnen ook buiten huis problemen hebben op diverse gebieden, en bijvoorbeeld bij een problematische jeugdgroep horen.¹

In sommige ernstige gevallen neemt het kind de woning van de ouders "over". De ouders staan machteloos en ondervinden de overlast en de gevolgen daarvan. De ouders hebben geen controle meer over de situatie.

Deze groep kinderen kan ook te maken krijgen met interventies tegen de overlast. Deze interventies kunnen tegen het kind zelf en/of de ouders gericht zijn.

2.5 Kind met zorgproblematiek waardoor overlast ontstaat

Kinderen kunnen ook overlast veroorzaken ten gevolge van een beperking of zorgproblematiek. Het kan bijvoorbeeld gaan om kinderen met een psychische stoornis. Zo zijn er voorbeelden voorbij gekomen van kinderen met een vorm van autisme, of een zware handicap. Er kan bijvoorbeeld dagelijks zoveel geschreeuw in de woning plaatsvinden dat de situatie voor burens onhoudbaar wordt. Ook hier kunnen grote gevolgen zijn voor de kinderen, de ouders en andere medebewoners (zoals broertjes en zusjes). De interventies zijn ook net weer wat anders, omdat er zorgproblematiek speelt.

2.6 Kind woont in een vervuilde woning

Vanuit de professionals wordt ook gewezen op kinderen die wonen in een vervuilde woning. Zo kunnen de ouders, medebewoners of het kind leiden aan een verzamelstoornis. De woning staat zodanig vol met spullen dat er sprake is van een onhoudbare situatie. Natuurlijk zijn kinderkamers soms rommelig, maar in dit geval kan een kind bijvoorbeeld heel veel moeite hebben om spullen weg te doen en wordt het zeer boos als iemand de kamer opruimt.² Vervuiling kan ook andere oorzaken hebben. Vaak is sprake van stank en brandgevaar.

Deze kinderen kunnen te maken krijgen met interventies tegen de overlast. Soms wordt de woning gedwongen opgeruimd, wordt hulpverlening ingezet of moeten de bewoners de woning ontruimen.

¹ Zie [https://nscr.nl/factsheet/jeugdbendes-en-problematische-jeugdgroepen-in-nederland-en-europa/#:~:text=Een%20veelgebruikte%20definitie%20\(van%20het,deel%20uitmaakt%20van%20de%20groepsidentiteit](https://nscr.nl/factsheet/jeugdbendes-en-problematische-jeugdgroepen-in-nederland-en-europa/#:~:text=Een%20veelgebruikte%20definitie%20(van%20het,deel%20uitmaakt%20van%20de%20groepsidentiteit)'.

² <https://childmind.org/article/hoarding-in-children/>. Zie ook https://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/nl/artikelen/article/50-9365_Pathologisch-verzamelen-bij-kinderen-en-jeugdigen

3 Aanpak van woonoverlast in zaken met kinderen

De aanpak van woonoverlast is anders als er kinderen bij betrokken zijn. Hieronder volgt een overzicht van tips, tricks en ervaringen uit de praktijk.

3.1 Proces

Voor het proces voor de aanpak van zaken waarbij kinderen zijn betrokken zijn een aantal bijzondere aandachtspunten. Professionals noemen onder andere de volgende zaken:

- Er zijn heel veel belangrijke actoren betrokken in dit soort zaken: de woningcorporatie (bij huur), afdeling veiligheid van de gemeente, politie (wijkagent/jeugdagent), wijkteam, bemoeizorg, hulpverlening, zorg- en veiligheidshuis, jongerenwerk en Veilig Thuis. Soms is ook de reclassering betrokken.
- Vergeet de huisarts niet te raadplegen en mee te nemen.
- Ook de school kan worden betrokken. Scholen zijn in sommige gemeenten terughoudend om mee te werken.
- In sommige gemeenten wordt de leerplichtambtenaar betrokken. Deze gaat soms op huisbezoek.
- Er is soms een wijkboa of een jeugdboa actief. Die is soms alleen verantwoordelijk voor overlast in de publieke ruimte, maar ook wel eens voor in de privéruimte. Professionals adviseren die bij de casus te betrekken.
- Het verschilt per gemeente wie het voortouw neemt bij het onderzoek. Vaak is dat de corporatie als er sprake is van een huurwoning. Die gaat (soms met de wijkagent) op huisbezoek en doet vooronderzoek/buurtonderzoek. Zo wordt het gezin en het probleem in kaart gebracht.
- Professionals spreken van een “casus verrijken”. Er wordt dan er in allerlei systemen gekeken of het gezin bekend is.
- Probeer uit te zoeken wat de dagbesteding van de ouders is.
- Professionals noemen het voeren van het gesprek met het gezin de eerste stap.
- Professionals adviseren de overlastprofielen (kunnen-willen) van het CCV toe te passen op alle individuen in de casus, en daarna de zaak weer in zijn totaliteit (het hele gezin) te bekijken.³
- Als er sprake is van wat oudere overlastgevende kinderen, kan het problematisch zijn als er heel jonge professionals worden ingezet. Het kleine leeftijdsverschil zorgt dan wellicht dat de boodschap niet goed aankomt of de interventie niet effectief is.
- In sommige gemeenten is er een Persoonsgerichte aanpak woonoverlast (PGA). Die kan op de persoon (of gezin) worden ingezet.
- Professionals noemen dat casusregie belangrijk is. Er kunnen heel veel verschillende belangen spelen, zelfs binnen een organisatie.

³ https://www.hetccv-woonoverlast.nl/nieuws/111223_nieuw-overzicht-van-overlastprofielen-in-de-aanpak-van-woonoverlast#:~:text=Samen%20met%20een%20aantal%20gemeenten,het%20kiezen%20van%20mogelijke%20interventies.

3.2 Relatie ouders-kind

In overlastzaken waarbij kinderen een rol spelen, is ook de relatie tussen ouders en kind van belang. De professionals noemen daarover de volgende zaken:

- De leeftijd van een kind maakt uit voor de te kiezen aanpak. Een heel jong kind heeft weer een andere aanpak dan een zestienjarige. Een kind kan zelfs meerderjarig zijn, maar toch nog in de kindrol zitten en afhankelijk zijn.
- Houdt er rekening mee dat kinderen vaak de ernst van de overlast niet inzien. De ouders trouwens vaak ook niet.
- Onderschat loyaliteit van kinderen niet. Zij gaan vaak helemaal mee in de gedachtegang van de ouders. De ouders zijn de rolmodellen van de kinderen en zij leren de kinderen hun (overlastgevende) gedrag.
- Ouders houden zich richting de kinderen vaak van de domme. Zij weten vaak meer dan de kinderen, en hebben bijvoorbeeld al een brief van Veilig Thuis gehad.
- Professionals waarschuwen dat in dit soort zaken ook huiselijk geweld op de loer ligt. Er is geen uitlaatklep meer, en de boel kan escaleren.
- Kinderen gaan in sommige gezinnen echt heel laat naar bed. Dat ligt soms ook aan de cultuur van het huishouden. De structuur van de dag is heel anders, of het is structureel. De kinderen gaan dit ook heel normaal vinden.
- Het kind is niet vaak de huurder, dus je spreekt de ouders als huurder aan. Zij worden als huurder verantwoordelijk gehouden.



3.3 Verplichting tot (juridisch) optreden?

Soms wordt er ten onrechte verwacht dat er altijd tegen overlast moet worden opgetreden. Er is soms gewoon sprake van overlast die hoort bij het kind-zijn, zoals normaal pubergedrag. Het is prima als bijvoorbeeld een ouder, jongerenwerker, boa of politieambtenaar de kinderen streng toespreekt, maar van een juridische aanpak hoeft geen sprake te zijn.

Buren starten soms zelfs een rechtszaak om de verhuurder te verplichten op te treden tegen overlastgevende buren. Dat gebeurde ook in een zaak in Amsterdam. De buren halen echter in deze zaak bij de rechter bakzeil. De corporatie heeft al de nodige acties ondernomen tegen de geluidsoverlast van de bovenburen. Bovendien is er sprake van normale leefgeluiden veroorzaakt door kinderen, en leggen de bovenburen matten neer waar de kinderen vaak komen.⁴

3.4 Hulpverlening

In dit soort zaken kan hulpverlening ook een rol spelen. Professionals noemen de volgende aandachtspunten:

- Professionals geven vaak aan te achterhalen of het huishouden al bekend is bij de hulpverlening. Zij raden aan om daar altijd onderzoek naar te doen.
- Er lijkt per gemeente/regio verschillend beleid over meldingen bij Veilig Thuis. Opschalen lijkt soms op onderbuikgevoel te gaan. De ervaring van de professional is dan belangrijk.
- Sommige corporaties doen zelf een melding bij Veilig Thuis. Soms verwijzen corporaties buren naar Veilig Thuis. In andere gemeenten doet de gemeente dat (of een gemeentelijk “netwerk zorg”). In weer andere gevallen doet de politie een melding.
- Veilig Thuis is voor sommige professionals een fijne partner. Zij kunnen er goed mee samenwerken en er zijn korte lijntjes. De insteek is niet direct uithuisplaatsing. Er gaat een crisisdienst langs. Dat is in andere gemeenten soms anders. De ervaringen zijn heel divers.
- Er is niet altijd een terugkoppeling van Veilig Thuis aan de andere betrokken actoren. Professionals geven aan niet alles te willen weten, maar nu vaak onvoldoende informatie te hebben. Ook bij andere hulpverlening is er soms geen terugkoppeling. Dat maakt beslissingen nemen over bijvoorbeeld een ontruiming moeilijk.
- Veilig Thuis hoort niet de kinderen en ouders van de buren van overlastgevende huishoudens. Dat zou volgens professionals soms wel wenselijk zijn.
- Woningcorporaties mogen niet altijd aansluiten bij een Multidisciplinair Overleg (MDO).
- Zorgmijders zijn een lastige groep ouders. Er zijn ook kinderen die zorgmijder zijn: “Er is met mij niks aan de hand”. De opvoeding kan ook leiden tot zorgmijding. Kinderen krijgen het geleerd/mee van de ouders.
- Privacyregelgeving en het beroepsgeheim kunnen de samenwerking bemoeilijken. Ook hulpverleners krijgen niet alle info die ze wel graag willen hebben of nodig hebben.
- Hulpverlening is niet altijd betrokken bij de rechtszaak. Zij komen niet naar de zitting, en zijn er opeens wel na de uitspraak. Dat leidt tot frustratie bij professionals zoals bij gemeente en verhuurder.
- Er zijn soms te grote verwachtingen van de hulpverleners. Die kunnen ook geen wonderen verrichten.

⁴ Rechtbank Amsterdam 4 augustus 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:5000. Zie ook Rechtbank Noord-Holland 16 januari 2019.

ECLI:NL:RBNHO:2019:59.

3.5 Gedragsaanwijzingen in het huurrecht

Huurrechtelijke gedragsaanwijzingen spelen een belangrijke rol in de aanpak van woonoverlast. Het CCV heeft meerdere publicaties over de huurrechtelijke gedragsaanwijzing:

<https://www.hetccv-woonoverlast.nl/gedragsaanwijzing/gedragsaanwijzing>

Ook bij overlastzaken waarbij kinderen een rol spelen, kan de gedragsaanwijzing relevant zijn. Professionals noemen daarover de volgende zaken:

- Het is heel erg moeilijk (en misschien wel onmogelijk) om een gedragsaanwijzing op te leggen aan een jonge overlastveroorzaker. Sommige professionals werkzaam bij verhuurders hebben wel eens een vrijwillige gedragsaanwijzing afgesloten met een puber en de ouders. De consequentie van niet-naleven was ontruiming. Sommigen professionals betwijfelen of je dat moet doen, en of dat (juridisch) haalbaar en handhaafbaar is.
- Sommige professionals geven aan niet anders te handelen met een gedragsaanwijzing als er kinderen bij de casus betrokken zijn. De verhuurder moet niet op het spoor van hulp voor kinderen gaan zitten. Daar zijn andere instanties voor. Andere professionals zijn het daarmee oneens en stellen dat de woningcorporatie wel aan hulp voor kinderen moet werken. De belangen van het kind moeten wel altijd worden meegewogen. Soms worden de kinderen wel in de gedragsaanwijzing benoemd of ook betrokken bij het maken van afspraken. Een professional die zelf moeder is, sprak met een kind dat steeds een vuurtje maakte in de tuin. Daar waren goed afspraken mee te maken.

In de jurisprudentie zijn voorbeelden te vinden van huurrechtelijke gedragsaanwijzingen in zaken waarbij (klein)kinderen betrokken waren. Zie bijvoorbeeld:

- [Rechtbank Rotterdam 2 juli 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:7488](#)
- [Rechtbank Midden-Nederland 23 juni 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:2618](#)
- [Rechtbank Amsterdam 25 januari 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:8573](#)



3.6 Gedragsaanwijzingen Wet aanpak woonoverlast

Burgemeesters hebben in veel gemeenten de bevoegdheid om een gedragsaanwijzing op te leggen (Wet aanpak woonoverlast). Het CCV heeft daar meerdere publicaties over gemaakt:

<https://www.hetccv-woonoverlast.nl/gedragsaanwijzing/bestuursrechtelijke-gedragsaanwijzing-door-de-burgemeester>

Professionals hebben weinig ervaring met het gebruik van dit instrument bij overlastzaken waarin kinderen een rol spelen. Het lijkt wettelijk niet uitgesloten om aan een minderjarige een gedragsaanwijzing op te leggen.⁵ In de praktijk wordt de gedragsaanwijzing waarschijnlijk eerder aan de ouders opgelegd.

3.7 Sluiting van een woning

De burgemeester kan in sommige gevallen van ernstige overlast of drugshandel ook besluiten een woning te sluiten. Dat gebeurt op basis van art. 174a Gemeentewet (a-grond) of art. 13b Opiumwet. Over deze bevoegdheden zijn door het CCV meerdere publicaties beschikbaar

<https://hetccv.nl/themas/georganiseerde-criminaliteit-en-ondermijning/sluitingsbevoegdheid-van-een-pand/jurisprudentie-artikel-174a-gemeentewet-vanaf-1-januari-2024/>

<https://hetccv.nl/themas/georganiseerde-criminaliteit-en-ondermijning/drugscriminaliteit/artikel-13b-opiumwet/>

In het geval van verzamelwoede/vervuiling kan het college van BenW een woning sluiten. Dat kan vaak pas nadat eerst andere interventies zijn geprobeerd. Zie daarover:

<https://www.hetccv-woonoverlast.nl/interventies/sluiting>

<https://www.hetccv-woonoverlast.nl/kwetsbare-overlastgevers>

Professionals noemen over sluitingen in zaken waarin kinderen een rol spelen nog de volgende aspecten:

- Soms helpen de kinderen de ouders bij de drugshandel. Zo was er een casus waarin de drugs in de brievenbus buiten liggen, en de kinderen de drugs ophalen voor de ouders. Er volgde daar sluiting. In een andere casus dealden de meerderjarige kinderen, en mochten de ouders blijven nadat de kinderen uit de woning waren gezet. Het is steeds maatwerk.

3.8 Ontruiming van een woning

In gevallen van ernstige overlast kan woonoverlast leiden tot de gedwongen ontruiming van een huurwoning. Zie daarover:

<https://www.hetccv-woonoverlast.nl/interventies/ontruiming>

Ook wanneer er kinderen in het spel zijn, kan een woning worden ontruimd. Professionals noemen daarbij de volgende aspecten:

- Corporaties hebben vaak als uitgangspunt dat ze geen gezinnen uit huis zetten. Op die hoofdregel zijn wel uitzonderingen. Vaak is ook beleid dat bij drugshandel/hennepteelt ontruiming volgt.
- Volgens een aantal professionals is het in sommige gevallen echt nodig om je tanden te laten zien. Het is soms menens en dat moet je doorpakken. Er is dan wel vaak crisisopvang geregeld. In sommige gemeenten is dat er niet en krijgen mensen geen urgentie, in andere weer wel.

⁵ Vgl. Raad van State 19 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2001.

- Als er overlast is, worden woningen vaak via de weg van de huurachterstand ontruimd.
- In containerdorpen of Skaeve Huse worden meestal geen kinderen gehuisvest.⁶ Deze plekken zijn vaak bedoeld voor mensen met een verslavingsproblematiek, die niet ergens anders kunnen aarden. Het is daarom geen plek waar kinderen op een goede manier kunnen opgroeien.

In de jurisprudentie zijn meerdere voorbeelden te vinden van ontruiming waarbij kinderen een rol spelen. Zo zijn er voorbeelden van huurders die de woning dreigen te moeten ontruimen omdat zij en/of hun kinderen (ernstige) overlast veroorzaken:

- [Rechtbank Utrecht 5 juni 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BD3412](#)
- [Rechtbank Rotterdam 11 december 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:11650](#)
- [Rechtbank Alkmaar 19 augustus 2010, ECLI:NL:RBALK:2010:BN4466](#)

Ook zijn er voorbeelden van ontruiming waarbij kinderen worden geraakt door een ontruiming nadat hun ouders overlast hebben veroorzaakt. Kinderen blokkeren niet altijd een ontruiming na overlast. Zie bijvoorbeeld:

- [Rechtbank Oost-Brabant 17 augustus 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:4110](#)
- [Gerechtshof Amsterdam 10 oktober 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:2618](#)
- [Rechtbank Noord-Holland 21 december 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:12084](#)

In sommige gevallen wijst de rechter de ontruimingsvordering af omdat de kinderen te zwaar worden geraakt door de ontruiming en mogelijk gescheiden worden van hun ouders:

- [Rechtbank Zeeland-West-Brabant 20 december 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:9110](#)
- [Rechtbank Midden-Nederland 10 september 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:4052](#)

In andere gevallen wijst de rechter de vordering toe, omdat de kinderen al ergens anders wonen:

- [Rechtbank Rotterdam 8 december 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:12057](#)
- [Rechtbank Rotterdam 20 juli 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:6556](#)



⁶ <https://www.hetccv-woonoverlast.nl/interventies/alternatieve-woonvormen>

4 Kinderrechten en woonoverlast

Kinderrechten spelen een rol bij de aanpak van woonoverlast waarbij kinderen betrokken zijn. Dat geldt in alle situaties die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven. Kinderrechten zijn mensenrechten die specifiek aan kinderen zijn gegeven. Deze rechten zijn te vinden in het Kinderrechtenverdrag.⁷ Dit verdrag geldt in Nederland en kinderen (en hun ouders) kunnen zich erop beroepen in procedures over woonoverlast.



4.1 Relevante rechten

Er staan veel rechten in het Kinderrechtenverdrag. We kunnen niet alle relevante rechten noemen, maar willen wel enkele uitlichten die van belang zijn bij zaken over woonoverlast. Ten eerste bevat artikel 27 van het Kinderrechtenverdrag het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling van het kind. Dat recht is van belang bij alle overlastzaken. Als een kind veel nadeel en stress ondervindt van de overlastsituatie zal dat een slechte uitwerking hebben op zijn levensstandaard. Instanties moeten daarom de overlast verminderen en aanpakken om zo de levensstandaard op peil te brengen. Ook de ouders van het kind hebben daar zelf een belangrijke verantwoordelijkheid. Dat staat ook opgenomen in artikel 27 van het Kinderrechtenverdrag (lid 2). Een ander belangrijk recht is neergelegd in artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag. Een kind heeft het recht dat bij alle maatregelen die kinderen betreffen de belangen van het kind de eerste overweging vormen. Het maakt niet uit of die maatregelen door de (lokale) overheid, de rechter of een particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn worden genomen.

Dit recht houdt in dat bij elk besluit dat bij de aanpak van woonoverlast dat kinderen raakt de belangen van het kind de eerste overweging moeten zijn. Dat betekent niet dat het belang van het kind altijd het zwaarst moet wegen of altijd de doorslag moet geven. Het belang moet in ieder geval worden benoemd en worden meegenomen in de besluitvorming. Dat geldt ook als het besluit niet direct tot het kind is gericht, maar bijvoorbeeld tot de ouders (en het kind indirect raakt). Negeren van de belangen van kinderen is dus verboden.

⁷ Officieel heet dit verdrag: Verdrag inzake de rechten van het kind. Het is hier te vinden:

<https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>.

4.2 Stappenplan voor het beste besluit voor het kind

De Kinderombudsman heeft een stappenplan gemaakt om de belangen van kinderen bij besluitvorming goed mee te wegen en zo het beste besluit voor het kind te nemen.⁸ Er zijn vier stappen:

1. Onderzoek wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind. Betrek het kind hierbij.
2. Breng in kaart welke andere belangen meespelen.
3. Weeg wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind af tegen de andere belangen. Het belang van het kind moet voorop staan.
4. Bespreek het besluit met het kind. Vertel het kind of en wat hij/zij ertegen kan doen als hij/zij het oneens is met het besluit.

De Kinderombudsman heeft een folder, checklist en informatie voor zowel professionals als kinderen online gezet. Voor kinderen bestaat deze link:

<https://www.kinderombudsman.nl/het-beste-besluit-voor-het-kind/het-beste-besluit-voor-jou>

Voor professionals is de informatie hier te vinden:

<https://www.kinderombudsman.nl/het-beste-besluit-voor-het-kind/handreiking-professionals-het-beste-besluit-voor-het-kind>

In de volgende paragrafen gaan we in op de rol van kinderrechten bij de inzet van handhavinginstrumenten bij de aanpak van woonoverlast. Aan bod komen de gedragsaanwijzingen, het tijdelijk huisverbod en sluitingen/ontruiming.

4.3 Kinderrechten en gedragsaanwijzingen/tijdelijk huisverbod

Als de burgemeester een gedragsaanwijzing oplegt, dan kunnen de belangen van kinderen ook worden geraakt. Het kan namelijk zo zijn dat zij merken dat de gedragsaanwijzing van kracht is: er verandert iets in het huishouden, want er is bijvoorbeeld voortaan iets verboden. Het is aan de burgemeester om – aan de hand van het bovenstaand stappenplan – de belangen van het kind mee te wegen bij de oplegging van de gedragsaanwijzing. Het kind moet wellicht ook worden gehoord en geïnformeerd over de gedragsaanwijzing.

Dat geldt ook als een tijdelijk huisverbod wordt opgelegd in het kader van de Wet aanpak woonoverlast. Het kan dan namelijk zo zijn dat een kind een tijd zijn vader, moeder, broer, zus of andere (overlastgevende) medebewoner moet missen in de woning. De burgemeester moet ook deze belangen meenemen in zijn besluit. In de praktijk is er nog weinig aandacht voor deze afweging bij het opleggen van gedragsaanwijzingen door de burgemeester.

Ook verhuurders dienen de belangen van kinderen mee te wegen bij het opleggen van gedragsaanwijzingen. Daar is in de praktijk (of jurisprudentie) geen informatie over te vinden.

4.4 Kinderrechten en sluiting/ontruiming

Bij ontruiming en sluitingen worden kinderrechten steeds belangrijker. De Nationale ombudsman en Kinderombudsman hebben daar in 2023 aandacht voor gevraagd:

<https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2023/mensen-en-kinderrechten-van-gezinnen-onvoldoende-beschermd-bij>

Burgemeesters nemen nadrukkelijk de belangen van kinderen mee in hun besluit om een woning te sluiten. Rechter checken vervolgens of dat voldoende is meegewogen. Voorbeelden zijn:

- [Rechtbank Midden-Nederland 9 augustus 2024. ECLI:NL:RBMNE:2024:4878](#)

⁸ <https://www.kinderombudsman.nl/het-beste-besluit-voor-het-kind/handreiking-professionals-het-beste-besluit-voor-het-kind>

- [Rechtbank Midden-Nederland 17 mei 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:3187](#)
- [Rechtbank Gelderland 9 juli 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:4291](#)

In het huurrecht spelen kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag ook een steeds belangrijker rol. Rechter vragen verhuurders om informatie over hoe zij omgaan met kinderrechten bij ontruiming:

- [Rechtbank Noord-Holland 30 mei 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:5289](#)

Een andere rechter heeft in 2024 aan de Hoge Raad gevraagd in hoeverre kinderrechten moeten worden meegenomen in ontruimingszaken:

[Rechtbank Noord-Holland 8 oktober 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:10288](#)

Professionals melden de volgende aspecten over het betrekken van kinderrechten bij sluitingen/ontruiming:

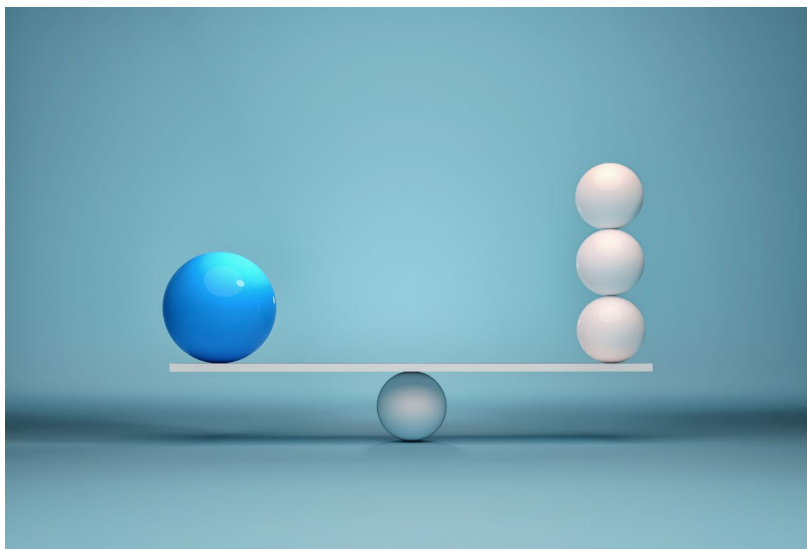
- In sommige gemeenten maken wijkteams een rapportage van het hele gezin en het netwerk (opa, oma etc). Zij noemen dat de zorgparagraaf. Het lijkt een beetje op een soort bestuurlijke rapportage maar dan over de sociale omstandigheden.
- Wanneer een gezin moeilijk een urgentieverklaring kan krijgen, kan de burgemeesters soms besluiten om de woning niet te sluiten.
- Co-ouderschap is belangrijk om te checken. Als het kind al bij de andere ouder terecht kan, dan kan je daarop wijzen in het besluit.
- De maatschappelijke opvang heeft soms gezinsopvang. Er zijn wel toegangscriteria (bv. betrokkenheid bij GGZ o.i.d.), dus niet altijd beschikbaar.
- Een bewoner of een gemeente kan de afwezigheid van een netwerk van mensen die kunnen helpen heel moeilijk aantonen. De aanloop van drugsdealers kan ook leiden tot gevaar voor de kinderen. Een sluiting kan dus zelfs in het belang van het kind zijn. Dat moet je ook goed onderbouwen in de besluiten. Het dossier toont ook de eerdere inzet aan en dat is een belangrijk aspect voor de rechter, aldus de professionals.

4.5 Belangen van buurtkinderen die overlast ondervinden

Er gaat veel aandacht uit naar de kinderen die overlast geven, maar veel minder naar de omwonende kinderen. Professionals noemen dat dit wel belangrijk is om te doen. Zo worden alle kinderbelangen en -rechten meegenomen.

Dat wordt in de jurisprudentie ook wel eens gedaan. Zie bijvoorbeeld:

- [Rechtbank Arnhem 30 augustus 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BW4421](#)
- [Rechtbank Noord-Holland 18 mei 2021, ECLI:NL:RBNHO:2021:4595](#)





Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is een onafhankelijke stichting die partijen en veiligheidsprofessionals helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
Postbus 14069, 3508 SC Utrecht

T (030) 751 6700
E info@hetccv.nl
I www.hetccv.nl

